

אחדות שלמעלה מהתחלקות

לתשעת הימים – זמן חלש לכאורה (ס"א). וכמו כן מהו הקשר לפרשת מסעי המדגישה את התנועה והשינוי, להיפך לכאורה מענינה של שבת חזק – חזק ותוקף כל ישונה (ס"ב).

ביאור חלק א. חזקה אמיתית, חיבור אמיתי (סעיפים ג-י).

מבאר את משמעות ענין ה'חזק' – התגברות על המנגד, ובשני האופנים דמטות ומסעי, התגברות על ידי התגלות כחו של העליון או מצד עבודתו של התחתון [וכאן כבר עונה על השאלה (בס"ב) על שייכותה של שבת חזק לפרשת מסעי דוקא]. וה'חזק' האמיתי היא בשילוב שני הענינים יחד, מטות-מסעי, כחו של העליון ועבודתו של התחתון, שדוקא אז המנגד מתבטל באמת ובאופן קבוע ונצחי (ס"ג). ומסיף ומעמיק שחיבור העליון והתחתון מגיע מדרגה שלמעלה מהשתלשלות, למעלה מהגדרים של עליון ותחתון, שבכחה לחבר אותם יחד (ס"ד).

ממשיך ומקשר אותו רעיון לימי בין המצרים הקשורים עם בית המקדש:

מבאר שענינם של בין המצרים הוא להגיע לגאולה השלישית והבית השלישי בהם ישתלבו העליון והתחתון (ס"ה). הבית הראשון קשור לגילוי אלקי שבא מלמעלה, בבית השני מודגשת עבודתם של ישראל בכחות עצמם, ובבית השלישי והנצחי ישתלבו שתי המעלות (ס"ו). ושוב מדגיש (כדלעיל ס"ד) שאין הכוונה רק שיהיו את שתי המעלות יחד, אלא שיהיה גילוי אלקי שמעל כל המושגים של עליון ותחתון, שיכלול בתוכו את כל המעלות האפשריות, כולל של בית ראשון ושני (ס"ז).

ולסיכום: שבת חזק – מטות-מסעי – מדגישה את החזק האמיתי והנצחי של הגאולה האמיתית והשלימה. זהו גם תכנם הפנימי של ימי בין המצרים [ובכך עונה על השאלה שבתחילת השיחה, ס"א].

* * *

ביאור חלק ב. עבודתו של אהרן, אחדות שלמעלה מהתחלקות (סעיפים ה-יב).

שואל מה הענין המיוחד בתאריך פטירתו של אהרן בראש חודש אב, תאריך הפטירה היחיד המצויין בתורה (ס"ח).

מבאר שמעניניו העיקריים של אהרן, אהבתו לכל יהודי, וענני הכבוד שהקיפו את כל ישראל יחד. בענינים אלו מודגשת נקודת האחדות שלמעלה מהתחלקות (ס"ט). וכמרומו ג"כ בשמו 'אהרן' המורה על אהבה רבה שלמעלה מהשתלשלות ולכן מגיעה לכל ישראל גם לפחותים שבהם. אחדות שלמעלה מהתחלקות (ס"י).

תמצית השיחה:

בשבועות האחרונים (בלק ופנחס) נתבארה העבודה המיוחדת בזמננו "לחיות עם הזמן דימות המשיח", "הנהגה בפועל במחשבה דיבור ומעשה באופן המתאים לזמן מיוחד זה". ובהמשך לכך מגיעה שיחת ש"פ מטות-מסעי המבארת את ענין הגאולה ומורה דרך כיצד אנו יכולים לטעום ממנה כבר כעת.

כמבואר בתניא, ענין הגאולה הוא "גילוי אור אין סוף ברוך הוא בעולם הזה הגשמי", "להיות לו יתברך דירה זו בתחתונים". על רעיון זה מבוססות שיחותיו הרבות של הרבי מלך המשיח שליט"א בנושא, כשבכל שיחה מבאר רעיון זה מזווית נוספת. בשיחה זו מבאר את ענין ה"אחדות שלמעלה מהתחלקות".

הקב"ה הוא הרי אחדות פשוטה, הבריאה וסדר השתלשלות מתחלקים לריבוי דרגות וריבוי נבראים השונים ונפרדים זה מזה, כל אחד מעלתו שלו ותפקידו בעולם, ויש בזה מה שאין בזה. כאשר תבוא הגאולה האמיתית והשלימה ואחדותו של הקב"ה תאיר בעולם, יתאחדו יחד כל הנבראים וכל הדרגות שבסדר השתלשלות, כל המעלות האפשריות יחד. כמודגש בבית שלישי שיכלול בתוכו את שתי המעלות של בית ראשון ושני. כמודגש בענין אהבת ישראל שתהיה לעתיד, שתאחד את כל עם ישראל לקהל אחד, מציאות אחת.

בשיחה מסיף ומעמיק שהאחדות האמיתית אינה באה מתוך מציאותם של הנבראים שמתחברים יחד (אחדות השייכת להתחלקות), אלא מצדו של גילוי אלקי שלמעלה מכל אותם מושגים (אחדות שלמעלה מהתחלקות).

וההוראה לפועל – לטעום מהגילויים של הגאולה, גילוי האחדות שלמעלה מהתחלקות. אהבת ישראל מצד ניצוץ משיח שבכל אחד [ראה הרחבה בענין בקובץ 'עיונים וביאורים בדבר מלכות'].

מבנה השיחה

פתיחה. הצגת ענינים הדורשים ביאור (סעיפים א-ב).

השיחה נפתחת בהעלאת ענינים הדורש הבהרה:

מהו הקשר הפנימי בין שבת חזק – חיזוק בכל עניני תורה ומצוות,

וכמרומו גם בתוכנה של ברכת כהנים, חיבור של ברכה ותפלה – המשכה והעלאה, דרגה שלמעלה מהתחלקות (סי"א).

וחזור לשאלה שבתחלת הענין (סי"ח), ומבאר שכל עניניו הנ"ל של אהרן מרומזים בתאריך "בחודש החמישי באחד לחודש", תאריך המדגיש את האחדות שלמעלה מהתחלקות (סי"ב).

* * *

הוראות לפועל. טעימה מהגאולה (סעיפים יג-ט"ז).

הדגשה על אהבת ישראל, ודוקא באופן של טעימה והתחלה מהגאולה, גילוי האחדות שלמעלה מהתחלקות (סי"ג). דברי ר"ש אודות זהירות בק"ש ותפלה. חיבור ואיחוד תורה ותפלה, המשכה והעלאה (סי"ד). עריכת סיומים בתשעת הימים, והדגשה מיוחדת שהסיומים יאחדו בתוכם ריבוי יהודים (סי"ט).

ויהי רצון שהדיבור וההחלטות טובות בכל הנ"ל, ימהרו ויזרזו ויביאו בפועל ובגלוי ממש את (החוקק והתוקף ד) גאולה השלישית ובית המקדש השלישי (סי"ט).

מושגים בשיחה

החמישית לפרעה. אתפריעו ואתגליין מיניה כל נהורין (סי"ט). יוסף הצדיק חקק במצרים חוק הקובע שארבע חלקים מיבול השדות יהיה לבעליהם, והחלק החמישי יהיה לפרעה. בפנימיות התורה מבואר שארבעת החלקים הם כנגד ארבע אותיות שם הוי' המחיים את ארבעת העולמות, ארבע דרגות כלליות בסדר ההשתלשלות. ו"החמישית לפרעה" קשורה עם דרגה שלמעלה מאותיות שם הוי', למעלה מסדר ההשתלשלות.

דרגה זו רמוזה במילה 'פרעה', כיון שהמילה 'פרעה' בעברית וארמית (פריעה, אתפריעו) משמעותה התגלות דברים מכוסים ונעלמים, התגלות שלא על פי הסדר הרגיל, שלא על פי סדר ההשתלשלות. וכלשון הזהר על הפסוק "הקול נשמע בית פרעה" "ביתא דאתפריעו ואתגליין מיניה כל נהורין" = בית שממנו נפרעים ומתגלים כל האורות.

בבנין ובשנים (סי"ט). בית ראשון היה גבהו שישים אמה, והשני מאה אמה. בית ראשון התקיים ארבע מאות ועשר שנים, והשני ארבע מאות ועשרים.

ה' דברים (סי"ט). חמשה דברים שהעידו על השראת השכינה במקדש, שהיו בבית ראשון וחסרו בבית שני. ישנם דעות שונות במנינם של החמשה, ביניהם מונים את הארון ולוחות הברית, האורים והתומים שעונים ברוח הקודש, והאש מן השמים שירדה על גבי המזבח.

פלא (סי"ט). אל"ף בהיפוך אותיות היא פלא. המילה פלא מורה על ענין שאין לנו הבנה בו, מופלא מאתנו ומופלא מעולמות וסדר השתלשלות בכלל. כאשר אומרים ששורש אהבתו של אהרן היא מבחינת א' (אהרן), מובן שהאהבה שלו מגיעה מדרגה שלמעלה מהשתלשלות.

ג' אופנים באותיות התורה (סי"ט). רובם של האותיות הם בנות גובה שווה, המצטמצם בתוך שורת הכתב. למעט האות למ"ד שראשה מתנשא מעל גבי השורה, והאותיות ק' ו' ו' ו' הירודות למטה מן השורה.

ברכה ותפלה. המשכה והעלאה (סי"א). כאשר צדיק מברך אדם בחסדים, הוא אומר את ברכתו בדרך ציווי. כיון שהצדיק נמצא למעלה מהמקור בו נמצאים החסדים האלקיים ושולט עליהם, ובכחו להמשיך אותם ממקורם לאדם למטה. וכמבואר בחסידות שברכה היא מלשון המשכה, המשכת שפע אלקי לעולם. תפלה לעומת זאת ענינה העלאה, שהאדם המתפלל יוצא ממציאיותו בכלות הנפש ומתעלה ומתקרב להקב"ה, ואז מבקש ממנו את משאלתו.

המעלה של ברכת צדיק שהיא ודאי תקויים, אך היא מוגבלת בכך שהוא יכול לברך ולהמשיך רק מה שנמצא במקור העליון, ולא מעבר לכך. המעלה של תפלה שהיא יכולה להמשיך לאדם חסדים מעבר למה שנקצב לו. ברכת כהנים יש בה את שתי המעלות של ברכה ותפלה, המשכה והעלאה.

מורח ודאין. סף הגאולה (סי"ג). מורח ודאין = מריח ודן, משיח דן ושופט על פי חוש הריח. כנאמר "לא למראה עיניו ישפוט ולא למשמע אזניו יוכיח, והריחו ביראת ה'". התחנה האחרונה של בני ישראל במדבר – המקבילה לתחנה האחרונה בגלות – היא 'ירדן ירחו' הרומזת לענין הדין והריח של מלך המשיח.

בשיחה מבאר ש"נמצאים כבר על ירדן ירחו", והכוונה בפשטות שמלך המשיח נמצא כבר אתנו, כמבואר בשיחות שלפני כן ואחרי כן. תקופה זו שמשיח כבר נמצא עמנו בסוף זמן הגלות, נקראת בשיחות אד"ש מה"מ (ש"פ בלק תנש"א, וגם כאן) 'סף הגאולה'. מארי הזהר (סי"ט) = בעל הזהר.

תורה ותפלה. המשכה והעלאה (סי"ד). מקורה של התורה הוא בעולמות העליונים, והקב"ה המשיך והוריד אותה אלינו לעולם הזה כדי שנוכל ללמוד אותה. זוהי המשכה. בתפלה האדם המתפלל הנמצא בעולם הגשמי יוצא ממציאיותו בכלות הנפש ומתעלה ומתקרב להקב"ה. זוהי העלאה.

למרות שבאופן כללי תורה היא המשכת אלקות לעולם כנ"ל, יש בה גם את הצד של ההעלאה. המאמץ של האדם הלומד להבין בשכלו את דברי התורה לאמיתתם, הוא גם סוג של העלאה. ולכן כאשר רבי אומר מאמר ושכינה מדברת מתוך גרונו זוהי המשכה מלמעלה למטה, המאמץ שלאחר מכן להבין את הדברים שנאמרו במאמר הוא העלאה.

כי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתי, עבידנא יומא טבא לרבנן (סי"ט). כאשר הנני רואה תלמיד חכם שסיים את המסכת שלמד, הנני עושה יום-טוב לחכמים.

נערך - בדרך אפשר - על ידי מערכת
הערות התמימים ואנ"ש בית משיח-770
מופץ על ידי איגוד תלמידי הישיבות 770